

**Aplinkos oro teršalų koncentracijos tyrimų,
atliktų 2020 m. rugpjūčio 7 – 21 dienomis
Šiltnamių g. 23 Vilniaus mieste,
naudojant mobiliąją laboratoriją,
rezultatų apžvalga**

Vilnius, 2020 m.

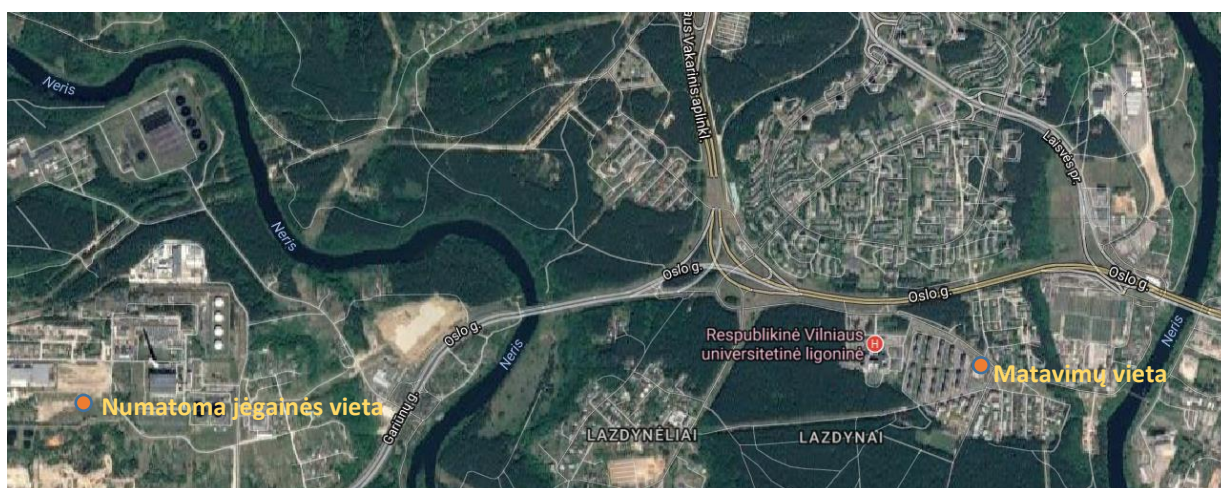
Turinys

Ižanga.....	3
1. Tyrimų tikslas.....	4
2. Metodika.....	5
3. Meteorologinės sąlygos.....	7
4. Vertinimas	8
5. Rezultatų palyginimas su anksčiau atliktais tyrimais.....	12
Išvados.....	16

Ižanga

Prieš pradėdant eksploatuoti Vilniaus kogeneracinę jėgainę, atsižvelgiant į Lazdynų seniūnijos bendruomenės pageidavimus ir bendradarbiaujant su Aplinkos apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos buvo sudaryta „Aplinkos oro teršalų matavimų Vilniuje, Lazdynų gyvenamajame rajone, programa“. Šia nutarta programa, Aplinkos apsaugos agentūros mobilios laboratorijos pagalba, matuoti pagrindinius aplinkos oro kokybės tyrimus prieš ūkinės veiklos pradžią Lazdynų gyvenamajame rajone ir jos eksploatacijos metu. Vieta buvo iš anksto pasirinkta pasitarus su gyventojų bendruomenėmis ir atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos agentūros rekomendacijas.

Pasirinktoji matavimų vieta yra apie 4 km atstumu nuo planuojamos jėgainės, rytų kryptimi (žr. paveikslą žemiau).

1 pav. Tyrimų atlikimo vietos žemėlapis

Planuojamos ūkinės veiklos gretimybėse veikia ir yra suplanuoti pramonės objektai: UAB „VAATC“ Vilniaus regiono komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai; UAB „Bionovus“; UAB „Forest Investment“; UAB „Vilniaus vandenys“ ir kt.

Matavimai atlikti siekiant nustatyti oro teršalų koncentracijos dydį aplinkos ore bei įvertinti toliau pateiktų teršalų kieki: sieros dioksidą (SO_2); azoto dioksidą (NO_2); azoto oksidus (NO_x); azoto monoksidą (NO); ozoną (O_3); anglies monoksidą (CO); kietąsias daleles (KD_{10} ir $\text{KD}_{2,5}$); benzeną (C_6H_6).

Tyrimo metu atlikti vietos meteorologinių parametrų matavimai (vėjo greitis ir kryptis, temperatūra ir barometrinis slėgis). Matavimai atlikti automatiniais analizatoriais. Iš matavimo duomenų paskaičiuoti rodikliai palyginti su teisės aktuose šiems teršalams nustatytais ribinėmis ar siektinomis vertėmis.

1. Tyrimų tikslas

Vadovaujantis 2017 m. patvirtinta Aplinkos oro teršalų matavimų Vilniuje, Lazdynų gyvenamajame rajone, programa, tyrimų tikslas yra:

- įvertinti aplinkos oro teršalų koncentraciją Vilniaus Lazdynų seniūnijoje iki jėgainės eksploatacijos pradžios ir jos eksploatacijos metu;
- nustatyti ar Vilniaus Lazdynų seniūnijoje pagrindinių teršalų, kurių dėl esančių ir planuojamų objektų, transporto bei kitos žmonių veiklos į aplinkos orą patenka daugiausia, koncentracija neviršija teisės aktuose nustatytų normų.

Šiems tikslams pasiekti numatoma parinktoje vietoje, naudojant mobiliąją laboratoriją 4 kartus per metus, skirtingais metų sezonais, atlikti nepertraukiamus 2 savaitių trukmės sieros dioksido (SO₂); azoto dioksido (NO₂); azoto oksidų (NO_x); azoto monoksido (NO); ozono (O₃); anglies monoksido (CO); kietųjų dalelių (KD₁₀ ir KD_{2,5}) ir benzeno (C₆H₆) matavimus.

Dioksinų ir furanų matavimus atlikti du kartus per metus (šaltuoju ir šiltuoju periodu).

Vandenilio chlorido (HCl), vandenilio fluorida (HF), amoniako (NH₃) ir benzo(a)pireno (C₂₀H₁₂) matavimus atlikti vieną kartą per ketvirtį.

Atliekant aplinkos oro kokybės matavimus įvertinti meteorologines sąlygas (vėjo greitis ir kryptis, temperatūra ir barometrinis slėgis) bei nurodyti tuo metu veikiančius objektus.

Aplinkos oro teršalų koncentracijos tyrimų, vykusių 2020 rugpjūčio 7 - 21 dienomis Šiltnamių g. 23 Vilniaus mieste, naudojant mobiliąją Aplinkos apsaugos laboratoriją, metu buvo atlikti nepertraukiami 2 savaitių trukmės sieros dioksido (SO₂); azoto dioksido (NO₂); azoto oksidų (NO_x); azoto monoksido (NO); ozono (O₃); anglies monoksido (CO); kietųjų dalelių (KD₁₀ ir KD_{2,5}) ir benzeno (C₆H₆) matavimai.

2. Metodika

Pagal patvirtintą Aplinkos oro teršalų matavimų Vilniuje, Lazdynų gyvenamajame rajone, programą, numatyta matavimų pradžia – 2017 m. kovo mėn., matavimų pabaiga – 2023 m. kovo mėn.

Pagrindiniai taikyti vietos parinkimo reikalavimai:

- ėmiklis turi būti už keleto metrų nuo pastatų, balkonų, medžių ar kitų kliūčių;
- ėmiklio įsiurbiamoji anga neturėtų būti prie pat taršos šaltinio, kad į ją tiesiogiai nepatektų išmetamieji teršalai, dar nesusimaišę su aplinkos oru;
- ėmiklis turi būti bent 25 m atstumu nuo intensyvių sankryžų.

Naudojant mobilią laboratoriją, pasyviuosius sorbentus bei atliekant paimtų mėginių tyrimus laboratorijoje vadovaujamas 1 lentelėje nurodytais reikalavimais.

1 lentelė. Reikalavimai paimtų mėginių tyrimams laboratorijoje

Teršalas	Matavimų dažnumas	Matavimų trukmė
Dioksinai, furanai	2 k./metus	6 - 8 val.
KD ₁₀ , KD _{2,5} , NO ₂ , NO, NO _x , CO SO ₂ , O ₃ ir C ₆ H ₆	1 k./ketv.	2 savaitės
Benzo(a)pirenas (C ₂₀ H ₁₂)	1k./ketv.	1 savaitė / 2 savaitės (priklausomai nuo pasirinkto matavimo metodo)
HCl, HF, NH ₃	1 k./ketv.	1 para / 1 savaitė / 2 savaitės (priklausomai nuo to, kokie pasyvieji sorbentai bus naudojami)

Jeigu dėl kokių nors priežasčių matavimų atlikti numatytu laiku neįmanoma, laiką galima koreguoti, tačiau būtina laikytis reikalavimo, kad po vieną matavimą KD₁₀, KD_{2,5}, NO₂, NO, NO_x, CO, SO₂, O₃ ir C₆H₆ būtų atlikta kiekvieną metų sezoną ir kiekvieno matavimo trukmė būtų ne trumpesnė, nei 2 savaitės (14 dienų).

Papildomai mobilios laboratorijos matavimų metu ir pasyviųjų sorbentų eksponavimo metu matuojami meteorologiniai parametrai – vėjo kryptis ir greitis, oro temperatūra, barometrinis slėgis.

Bendrieji vertinimo kriterijai:

- KD_{2,5} vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų turi būti lyginama su metine ribine verte, nustatyta Lietuvos ir ES teisės aktuose;
- KD₁₀ paskaičiuota vidutinė paros koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta paros ribine verte; vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų – su metine ribine verte;

- CO paskaičiuota maksimali 8 valandų slenkančio vidurkio koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta 8 valandų ribine verte;
- NO₂ 1 valandos koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta 1 valandos ribine verte; vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų – su metine ribine verte;
- C₆H₆ vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta metine ribine verte;
- Benzo(a)pireno – vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta metine siektina verte;
- SO₂ 1 valandos koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta 1 valandos ribine verte; vidutinė paros koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta paros ribine verte;
- O₃ paskaičiuota maksimali 8 valandų slenkančio vidurkio koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta 8 valandų siektina verte; 1 valandos koncentracija turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta 1 valandos informavimo ir pavojaus slenksčių verte;
- NO_x vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų per kalendorinius metus atliktų matavimų duomenų turi būti lyginama su Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatyta metine ribine verte.

Kiekvieno teršalo vidutinė koncentracija, paskaičiuota iš visų iki jėgainės eksploatacijos pradžios atliktų tyrimų rezultatų gali būti lyginama su vidutine koncentracija, paskaičiuota iš tyrimų rezultatų, gautų jėgainės eksploatacijos metu.

Aplinkos oro užterštumo normos nustatytos Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzenu, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl Aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“¹. Detali informacija apie su oro monitoringu susijusius teisės aktus ir ES direktyvas bei su aplinkos oro teršalų išmetimais nacionaliniu mastu susijusias ES direktyvas, konvencijas ir jų protokolus pateikta Aplinkos apsaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos interneto tinklalapyje².

¹ Nuoroda: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.378076>

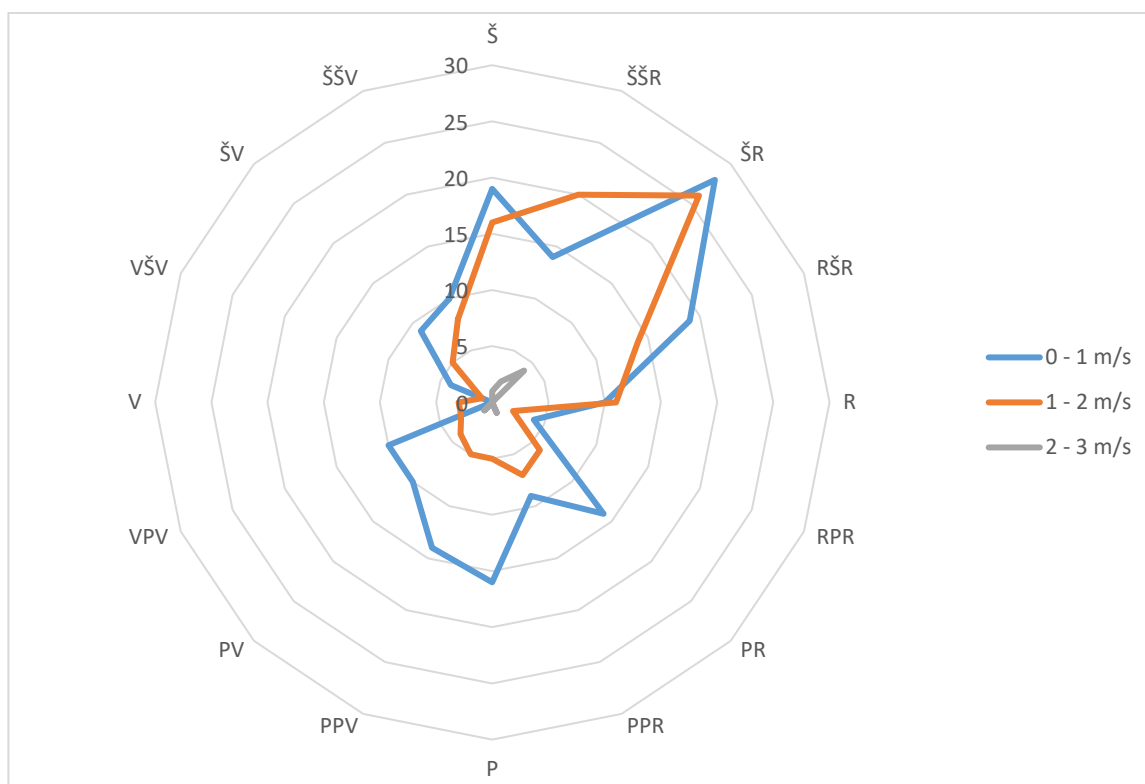
² <http://oras.gamta.lt/cms/index?rubricId=f657a215-a8e2-4dc7-b6c6-a2ece1a2a03a>

3. Meteorologinės sąlygos

Mobilios laboratorijos duomenimis, **2020 rugpjūčio 7 – 21 dienomis**, tyrimų metu buvo matuojama oro temperatūra, drėgmė, barometrinis slėgis, vėjo kryptis bei greitis. Tyrimo metu nustatytos vidutinės, mažiausios ir didžiausios meteorologinių parametru vertės pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. Meteorologiniai parametrai tyrimo metu

Parametras	Rezultatai		
	Mažiausia	Vidurkis ³	Didžiausia
Vėjo greitis	0,00 m/s	1,00 m/s	2,50 m/s
Vėjo kryptis	-	131,6 ° (PR)	-
Oro temperatūra	10,52 °C	20,25 °C	29,38 °C
Barometrinis slėgis	984,82 hPa	1003,66 hPa	1019,67 hPa

2 pav. Vėjo greitis ir kryptis tyrimo metu

Tyrimo metu vyraavo pietryčių kryptių vėjas, vidutinis vėjo greitis 1,00 m/s (2 pav.), vidutinė oro temperatūra nagrinėjamu laikotarpiu buvo 20,25 °C.

³ Apskaičiuota pagal 24 valandų ir vienos valandos intervalų meteorologinių parametru matavimo rezultatus.

4. Vertinimas

Išanalizavus matavimų duomenis, nustatyta, kad teršalų vidutinės koncentracijos neviršijo ES ir Lietuvos teisės aktais patvirtintų ribinių verčių nustatytų žmonių sveikatos apsaugai (žr. 3 lentelę) (išskyrus kietųjų dalelių KD_{10} koncentracija, kuri per šį matavimą viršijo ribinę vertę). Azoto oksidų koncentracija gauta tyrimo laikotarpiu su ribinėmis ar siektinomis paros vertėmis nebus lyginama, kadangi NO_x turi nustatytą tik metinę normą augmenijos apsaugai ir urbanizuotose teritorijose negali būti taikoma. Taip pat nustatytą tik metinę ribinę vertę turi ir $KD_{2,5}$, todėl su ribinėmis/siektinomis vertėmis kietosios dalelės nebus lyginamos.

Didžiausias per matavimo laikotarpį kietųjų dalelių KD_{10} koncentracijos paros vidurkis tyrimų vietoje siekė $59,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ir viršijo ribinę vertę (ribinė vertė $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), tai yra 118,60 % nuo ribinės vertės dydžio.

Vidutinė paros sieros dioksido (SO_2) koncentracija aplinkos ore buvo minimali ir tyrimų vietoje siekė 10,72 % nuo ribinės vertės dydžio (ribinė vertė $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$), t. y. didžiausias paros vidurkis tyrimų vietoje buvo $13,40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Sieros dioksido maksimalus 1 val. vidurkis siekė 4,40 % nuo ribinės vertės dydžio, t. y. buvo $15,40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, kai ribinė maksimalaus 1 val. vidurkio vertė yra $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Tyrimų metu azoto dioksido (NO_2) koncentracija aplinkos ore neviršijo patvirtintų maksimalių 1 val. vidurkio ribinių verčių (ribinė vertė $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) nustatytų žmonių sveikatos apsaugai. Maksimali 1 val. vidurkio koncentracija tyrimų laikotarpiu buvo $61,20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, tai yra 30,60 % nuo ribinės vertės dydžio.

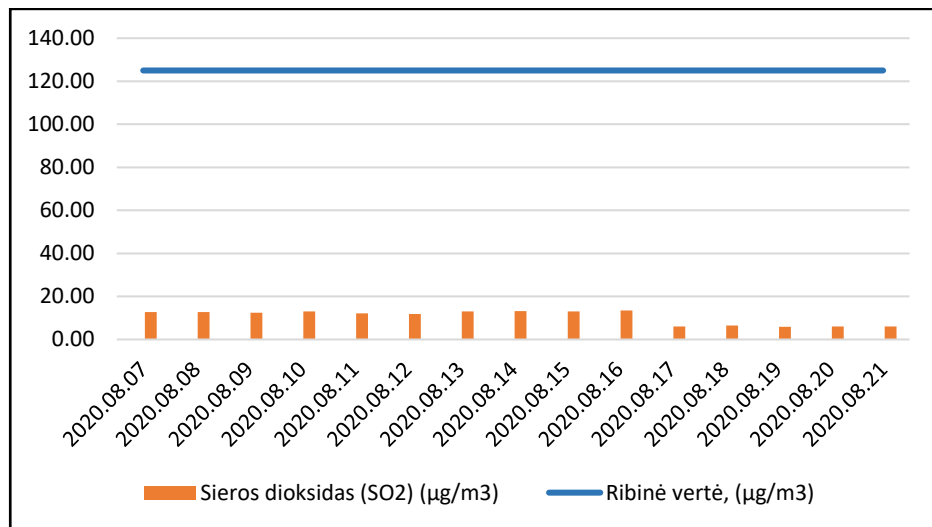
Anglies monoksido (CO) koncentracija aplinkos ore buvo minimali ir tyrimų vietoje maksimalus 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis) siekė 2,80 % nuo ribinės vertės dydžio, t. y. didžiausias paros maksimalus 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis) tyrimų vietoje buvo $0,280 \text{mg}/\text{m}^3$, kai nustatyta ribinė maksimalaus 8 val. vidurkio vertė yra $10 \text{mg}/\text{m}^3$.

Ozono (O_3) koncentracijos tyrimo vietoje maksimalus 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis) siekė 92,92 % nuo siektinos vertės dydžio, t. y. didžiausias paros maksimalus 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis) tyrimų vietoje buvo $111,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, kai nustatyta siektina maksimalaus 8 val. vidurkio vertė yra $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ozono maksimalus 1 val. vidurkis tyrimo vietoje siekė 63,89 % nuo informavimo slenksčio vertės (informavimo slenkstis $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$), t. y. buvo $115,00 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Palyginus šią koncentraciją su pavojaus slenksčiu (pavojaus slenkstis $240 \mu\text{g}/\text{m}^3$), ozono 1 val. vidurkis tyrimo vietoje siekė 47,92 % nuo šio dydžio.

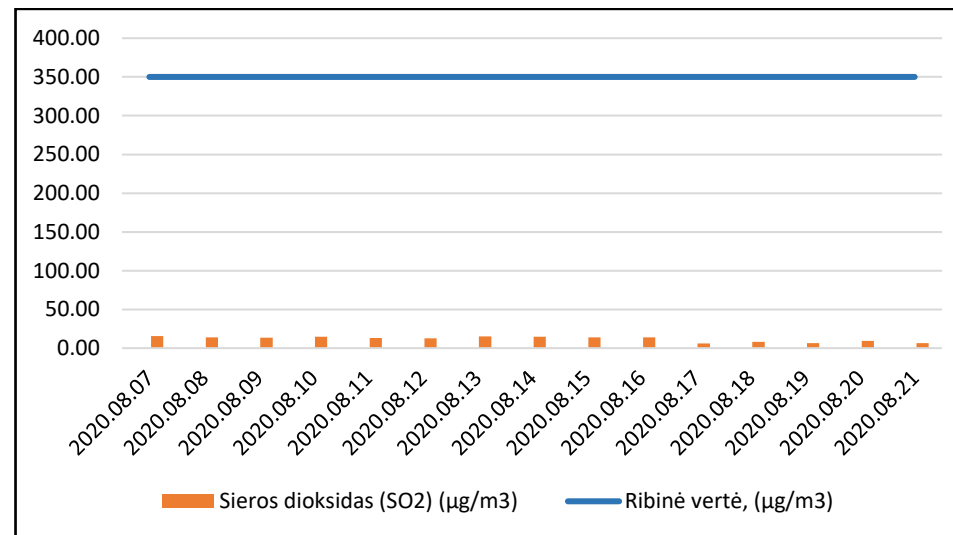
Detalesnė informacija apie apdorotus duomenis pateikta 3 lentelėje bei 3 - 10 paveiksluose.

3 lentelė. Aplinkos oro tyrimo rezultatų suvestinė

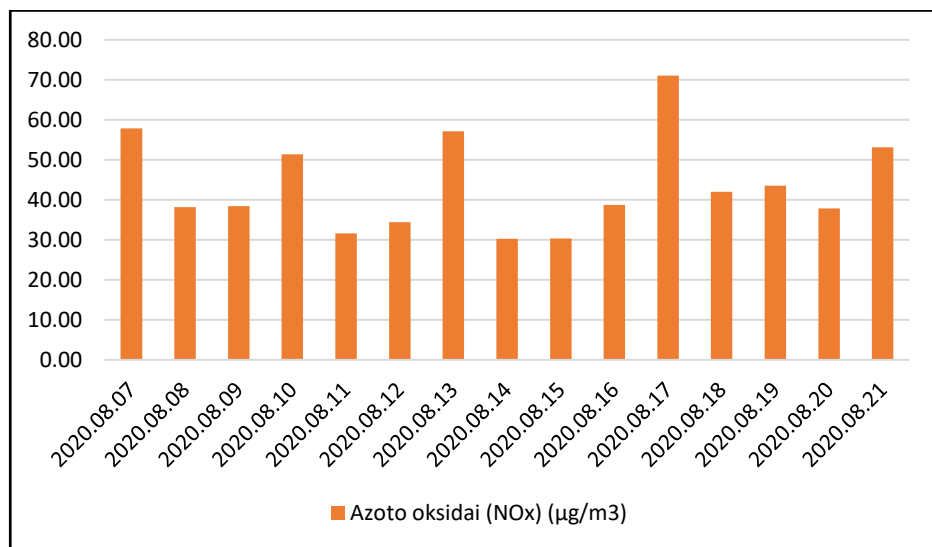
	Sieros dioksidas (SO ₂), (µg/m ³)		Azoto oksidai (NO _x) (µg/m ³)	Azoto dioksidas (NO ₂) (µg/m ³)	Ozonas (O ₃) (µg/m ³)		Anglies monoksidas (CO) (mg/m ³)	Kietosios dalelės (KD ₁₀) (µg/m ³)
	Vid. paros	Max 1 val. vidurkis	Vid. paros	Max 1 val. vidurkis	Max 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis)	Max 1 val. vidurkis	Max 8 val. vidurkis (vertinant kiekvienos paros duomenis)	Vid. paros
Ribinė vertė	125	350	30 (metinė)	200	120	180	10	50
2020.08.07	12,70	15,40	57,88	61,20	79,98	85,60	0,159	30,70
2020.08.08	12,70	14,10	38,18	46,80	99,30	102,80	0,126	31,10
2020.08.09	12,50	13,60	38,40	42,80	74,03	77,00	0,146	26,60
2020.08.10	13,00	14,60	51,36	33,30	90,05	96,80	0,168	34,20
2020.08.11	12,20	13,00	31,58	37,70	85,73	84,60	0,078	24,80
2020.08.12	11,90	12,50	34,38	45,70	70,48	73,60	0,071	23,70
2020.08.13	13,00	15,20	57,12	60,40	80,03	87,80	0,151	40,40
2020.08.14	13,20	14,90	30,25	39,80	89,63	93,40	0,108	39,70
2020.08.15	13,00	13,80	30,31	48,80	105,40	110,20	0,096	34,20
2020.08.16	13,40	14,10	38,74	48,60	111,50	115,00	0,153	39,70
2020.08.17	6,10	6,10	71,03	61,20	107,20	108,00	0,181	59,30
2020.08.18	6,50	8,00	42,03	39,40	66,88	74,80	0,280	49,20
2020.08.19	5,90	6,40	43,55	44,20	74,38	82,20	0,156	35,30
2020.08.20	6,10	9,30	37,86	32,30	67,60	70,40	0,146	35,20
2020.08.21	6,00	6,40	53,10	34,20	53,60	91,80	0,159	48,60

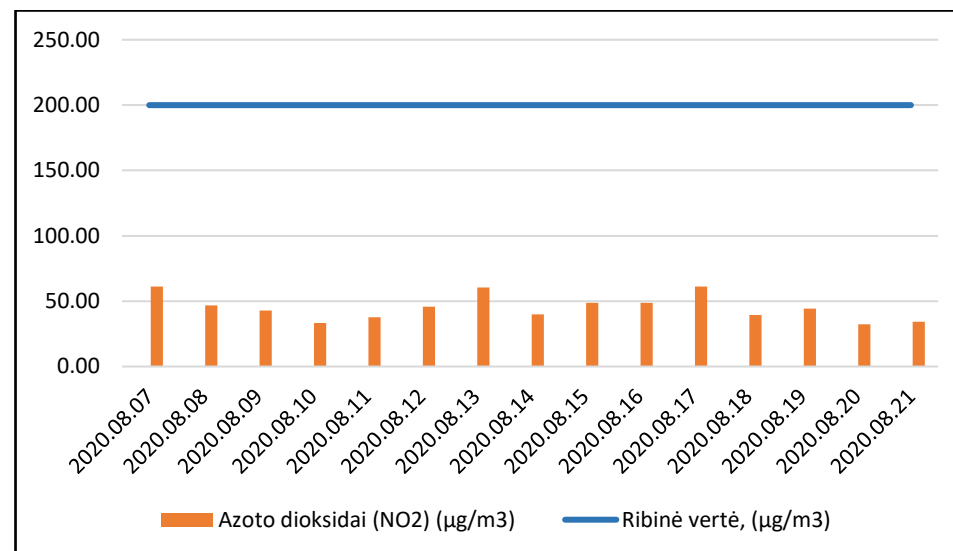
3 pav. Vidutinė paros sieros dioksido koncentracija tyrimų metu

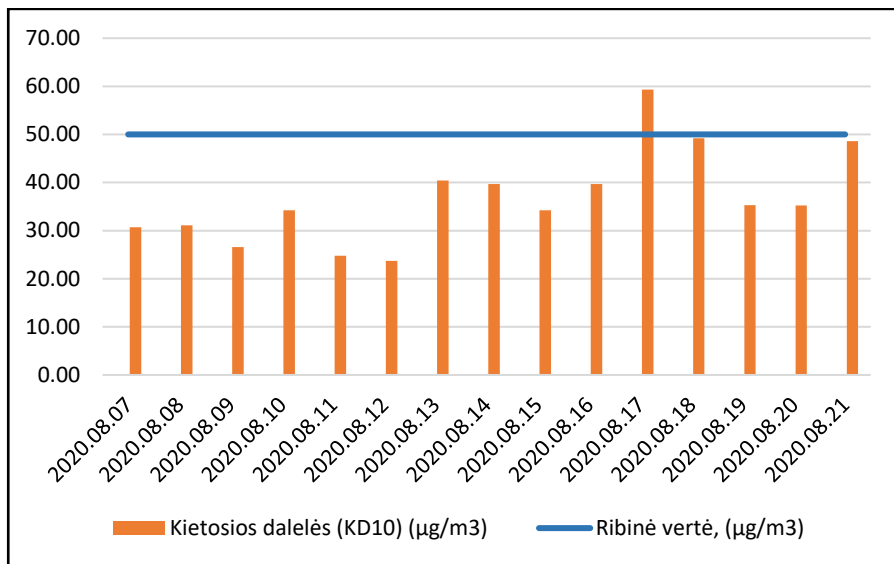
4 pav. Maksimali 1 val. vidurkio sieros dioksido koncentracija tyrimų metu

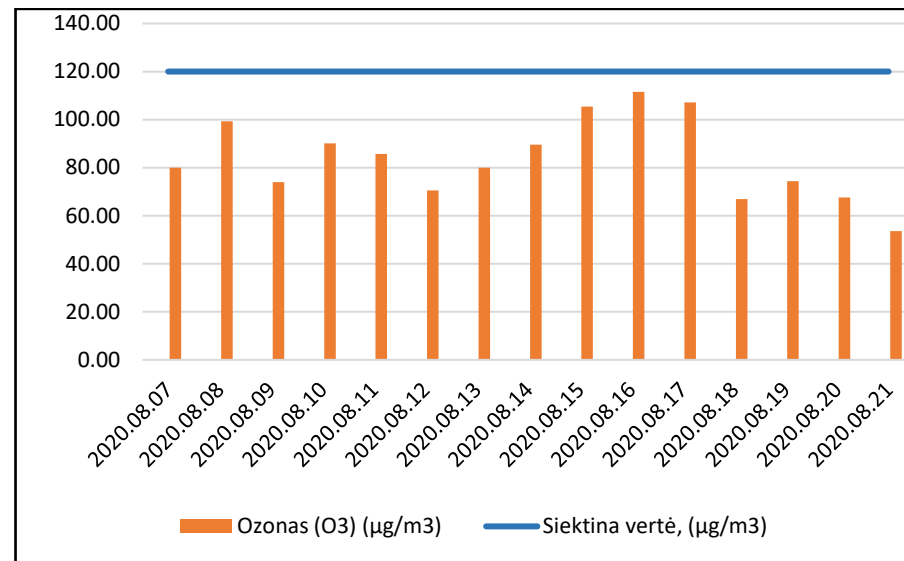
5 pav. Vidutinė paros azoto oksidų koncentracija tyrimų metu

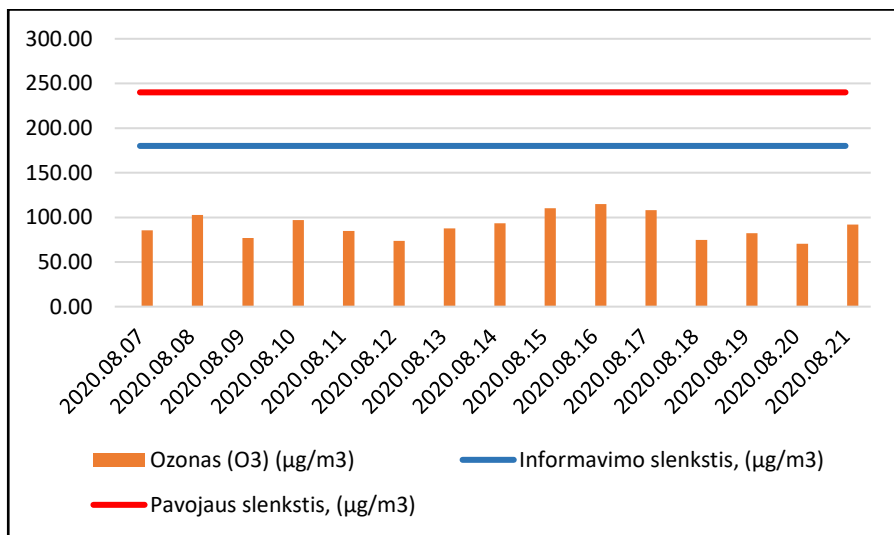
6 pav. Maksimali 1 val. vidurkio azoto dioksido koncentracija tyrimų metu

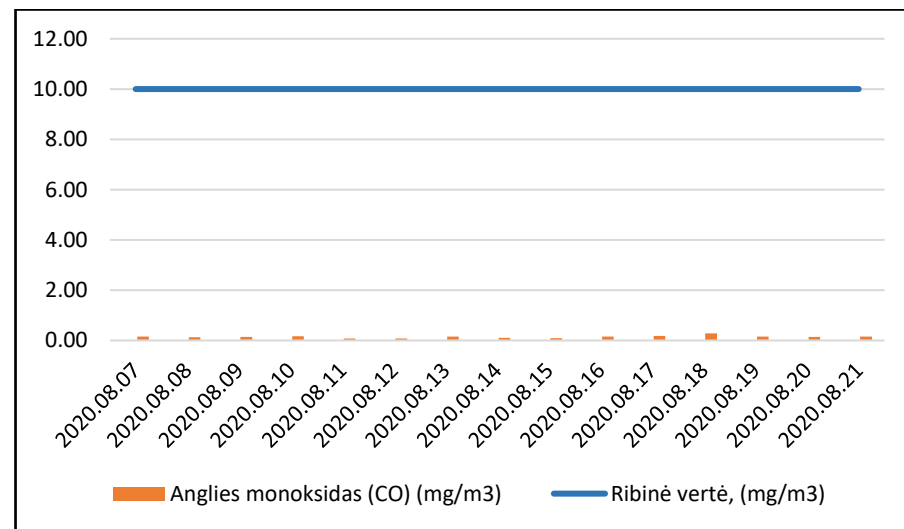
7 pav. Vidutinė paros kietųjų dalelių (KD₁₀) koncentracija tyrimų metu

8 pav. Maksimali 8 val. vidurkio ozono koncentracija tyrimo metu

9 pav. Maksimali 1 val. vidurkio ozono koncentracija tyrimo metu

10 pav. Maksimali 8 val. vidurkio anglies monoksido koncentracija tyrimo metu

5. Rezultatų palyginimas su anksčiau atliktais tyrimais

Pagal 2017 m. patvirtintą Aplinkos oro teršalų matavimų Vilniuje, Lazdynų gyvenamajame rajone, programą, tyrimai atlikti:

- 2017 m. gegužės 15 – birželio 1 d.; rugpjūčio 11 – 25 d.; lapkričio 15 - 29 d.;
- 2018 m. vasario 16 – kovo 1 d.; gegužės 14 – 28 d.; rugpjūčio 14 – 31 d.; lapkričio 19 – 30 d.;
- 2019 m. vasario 15 – kovo 4 d.; gegužės 13 - 27 d.; liepos 9 – 26 d.; lapkričio 19 – gruodžio 3 d.;
- 2020 m. vasario 18 – kovo 4 d.; gegužės 25 – birželio 8 d.; rugpjūčio 7 – 21 d.

2020 m. rugpjūčio 17 d. vyraujant nepalankioms teršalų išsisklaidymo sąlygoms, vidutinė paros KD_{10} koncentracija viršijo ribinę vertę. Kitų laikotarpių tyrimų rezultatai rodo, kad matuotų teršalų koncentracijos neviršijo ES ir Lietuvos teisės aktais patvirtintų ribinių verčių nustatytų žmonių sveikatos apsaugai.

4 lentelė. Kietųjų dalelių (KD_{10}) maksimalūs parų vidurkiai bei gauti procentai nuo ribinio dydžio ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) per visus jau atliktus matavimus

Teršalas	KD_{10}	
	maksimalus paros vidurkis	% nuo ribinės vertės
Matavimų laikotarpis		
2017 m. gegužės 15 - birželio 1 d.	28,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	57,60%
2017 m. rugpjūčio 11 - 25 d.	36,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	72,60%
2017 m. lapkričio 15 - 29 d.	32,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	65,00%
2018 m. vasario 16 - kovo 1 d.	39,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	78,00%
2018 m. gegužės 14 - 28 d.	48,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	96,60%
2018 m. rugpjūčio 14 - 31 d.	40,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	81,40%
2018 m. lapkričio 19 - 30 d.	39,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	79,60%
2019 m. vasario 15 - kovo 4 d.	39,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	79,60%
2019 m. gegužės 13 - 27 d.	46,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	92,20%
2019 m. liepos 9 - 26 d.	33,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	67,00%
2019 m. lapkričio 19 - gruodžio 3 d.	44,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	88,40%
2020 m. vasario 18 d. - kovo 4 d.	32,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	65,20%
2020 m. gegužės 25 d. - birželio 8 d.	37,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	74,80%
2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d.	59,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	118,60%

5 lentelė. Sieros dioksido (SO₂) maksimalūs parų, bei 1 valandos vidurkiai bei gauti procentai nuo ribinių dydžių (paros – 125 µg/m³, valandos – 350 µg/m³) per visus jau įvykusius matavimus

Teršalas	SO ₂			
	maksimalus paros vidurkis	% nuo ribinės vertės	maksimalus 1 valandos vidurkis	% nuo ribinės vertės
2017 m. gegužės 15 - birželio 1 d.	3,2 µg/m ³	2,56%	5,1 µg/m ³	1,46%
2017 m. rugpjūčio 11 - 25 d.	2,4 µg/m ³	1,92%	3,2 µg/m ³	0,91%
2017 m. lapkričio 15 - 29 d.	3,4 µg/m ³	2,72%	4,3 µg/m ³	1,23%
2018 m. vasario 16 - kovo 1 d.	6,3 µg/m ³	5,04%	33,5 µg/m ³	9,57%
2018 m. gegužės 14 - 28 d.	2,8 µg/m ³	2,24%	6,4 µg/m ³	1,83%
2018 m. rugpjūčio 14 - 31 d.	4,1 µg/m ³	3,28%	4,8 µg/m ³	1,37%
2018 m. lapkričio 19 - 30 d.	4,7 µg/m ³	3,78%	6,4 µg/m ³	1,83%
2019 m. vasario 15 - kovo 4 d.	7,0 µg/m ³	5,60%	10,1 µg/m ³	2,89%
2019 m. gegužės 13 - 27 d.	4,6 µg/m ³	3,68%	7,2 µg/m ³	2,06%
2019 m. liepos 9 - 26 d.	3,6 µg/m ³	2,88%	4,0 µg/m ³	1,14%
2019 m. lapkričio 19 - gruodžio 3 d.	9,9 µg/m ³	7,92%	13,3 µg/m ³	3,80%
2020 m. vasario 18 d. - kovo 4 d.	9,9 µg/m ³	7,92%	12,0 µg/m ³	3,43%
2020 m. gegužės 25 d. - birželio 8 d.	10,1 µg/m ³	8,08%	11,7 µg/m ³	3,34%
2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d.	13,4 µg/m ³	10,72%	15,40 µg/m ³	4,40%

6 lentelė. Anglies monoksido (CO) maksimalūs 8 valandų vidurkiai bei gauti procentai nuo ribinio dydžio (10 mg/m³) per visus jau įvykusius matavimus

Teršalas	CO	
	maksimalus 8 valandų vidurkis	% nuo ribinės vertės
2017 m. gegužės 15 - birželio 1 d.	0,195 mg/m ³	1,95%
2017 m. rugpjūčio 11 - 25 d.	0,328 mg/m ³	3,28%
2017 m. lapkričio 15 - 29 d.	0,450 mg/m ³	4,50%
2018 m. vasario 16 - kovo 1 d.	0,650 mg/m ³	6,50%
2018 m. gegužės 14 - 28 d.	0,380 mg/m ³	3,80%
2018 m. rugpjūčio 14 - 31 d.	0,440 mg/m ³	4,40%
2018 m. lapkričio 19 - 30 d.	0,560 mg/m ³	5,60%
2019 m. vasario 15 - kovo 4 d.	0,492 mg/m ³	4,92%
2019 m. gegužės 13 - 27 d.	0,369 mg/m ³	3,69%
2019 m. liepos 9 - 26 d.	0,264 mg/m ³	2,64%
2019 m. lapkričio 19 - gruodžio 3 d.	0,406 mg/m ³	4,06%
2020 m. vasario 18 d. - kovo 4 d.	0,537 mg/m ³	5,37%
2020 m. gegužės 25 d. - birželio 8 d.	0,181 mg/m ³	1,81%
2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d.	0,280 mg/m ³	2,80%

7 lentelė. Ozono (O₃) maksimalūs 1 val. vidurkiai su gautais procentais nuo informavimo ir pavojaus slenksčių (informavimo – 180 µg/m³, pavojaus - 240 µg/m³) bei maksimalūs 8 valandų vidurkiai su gautais procentais nuo siektinos vertės (120 µg/m³) per visus jau įvykusius matavimus

Teršalas	O ₃				
	maksimalus 1 valandos vidurkis	% nuo informavimo slenksčio	% nuo pavojaus slenksčio	maksimalus 8 valandų vidurkis	% nuo siektinos vertės
2017 m. gegužės 15 - birželio 1 d.	102,0 µg/m ³	56,67%	42,50%	99,0 µg/m ³	82,50%
2017 m. rugpjūčio 11 - 25 d.	121,0 µg/m ³	67,22%	50,42%	110,0 µg/m ³	91,67%
2017 m. lapkričio 15 - 29 d.	61,6 µg/m ³	34,22%	25,67%	57,4 µg/m ³	47,82%
2018 m. vasario 16 - kovo 1 d.	-	-	-	-	-
2018 m. gegužės 14 - 28 d.	111,6 µg/m ³	62,00%	46,50%	100,9 µg/m ³	84,07%
2018 m. rugpjūčio 14 - 31 d.	113,2 µg/m ³	62,89%	47,17%	104,4 µg/m ³	86,96%
2018 m. lapkričio 19 - 30 d.	54,6 µg/m ³	30,33%	22,75%	52,2 µg/m ³	43,48%
2019 m. vasario 15 - kovo 4 d.	79,8 µg/m ³	44,33%	33,25%	75,3 µg/m ³	62,73%
2019 m. gegužės 13 - 27 d.	127,0 µg/m ³	70,56%	52,92%	88,1 µg/m ³	73,44%
2019 m. liepos 9 - 26 d.	128,6 µg/m ³	71,44%	53,58%	79,4 µg/m ³	66,18%
2019 m. lapkričio 19 - gruodžio 3 d.	63,8 µg/m ³	35,44%	26,58%	50,43 µg/m ³	40,03%
2020 m. vasario 18 d. - kovo 4 d.	69,4 µg/m ³	38,56%	28,92%	67,9 µg/m ³	56,54%
2020 m. gegužės 25 d. - birželio 8 d.	117,6 µg/m ³	65,33%	49,00%	108,1 µg/m ³	90,04%
2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d.	115,0 µg/m ³	63,89%	47,90%	111,5 µg/m ³	92,92%

8 lentelė. Azoto dioksido (NO₂) maksimalūs 1 valandos vidurkiai bei gauti procentai nuo ribinės vertės (200 µg/m³) per visus jau įvykusius matavimus

Teršalas	NO ₂	
	maksimalus 1 valandos vidurkis	% nuo ribinės vertės
2017 m. gegužės 15 - birželio 1 d.	58,5 µg/m ³	29,25%
2017 m. rugpjūčio 11 - 25 d.	59,3 µg/m ³	29,64%
2017 m. lapkričio 15 - 29 d.	40,5 µg/m ³	20,25%
2018 m. vasario 16 - kovo 1 d.	73,0 µg/m ³	36,50%
2018 m. gegužės 14 - 28 d.	69,0 µg/m ³	34,50%
2018 m. rugpjūčio 14 - 31 d.	62,3 µg/m ³	31,15%
2018 m. lapkričio 19 - 30 d.	96,6 µg/m ³	48,30%
2019 m. vasario 15 - kovo 4 d.	72,8 µg/m ³	36,40%
2019 m. gegužės 13 - 27 d.	52,0 µg/m ³	26,00%
2019 m. liepos 9 - 26 d.	69,4 µg/m ³	34,70%
2019 m. lapkričio 19 - gruodžio 3 d.	32,1 µg/m ³	16,05%
2020 m. vasario 18 d. - kovo 4 d.	51,2 µg/m ³	25,60%
2020 m. gegužės 25 d. - birželio 8 d.	58,5 µg/m ³	29,25%
2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d.	61,2 µg/m ³	30,60%

Pagal gautus rezultatus galima daryti prielaidą, kad aplinkos oro kokybė analizuojamoje teritorijoje tyrimų laikotarpiu (2020 metų gegužės - birželio mėnesį) nežymiai pakito palyginus su paskutiniu (2020 metų rugpjūčio mėnesį) atliktu tyrimu:

- kietųjų dalelių paros koncentracija padidėjo 43,80 %;
- sieros dioksido paros koncentracija padidėjo 2,64 %, valandos padidėjo – 1,06 %;
- azoto dioksido 1 valandos koncentracija 1,35 % padidėjo;
- anglies monoksido 8 valandų koncentracija padidėjo 0,99 %;
- ozono 8 valandų koncentracija padidėjo 2,88 %, 1 valandos informavimo slenksčio koncentracija sumažėjo 1,44 %, o pavojaus taip pat sumažėjo – 1,11 %.

Šie pasikeitimai – padidėjimai, buvo nežymūs ir neturėjo neigiamos įtakos žmonių sveikatos apsaugai.

Išvados

Pagal 2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d. matavimų, atliktų Šiltnamių g. 23, Vilniuje, duomenis, galima apibendrinti, kad matuotų teršalų, išskyrus KD_{10} , koncentracija neviršijo ES ir Lietuvos teisės aktais patvirtintų ribinių verčių nustatytų žmonių sveikatos apsaugai.

Kietųjų dalelių KD_{10} koncentracijos paros vidurkis rugpjūčio 17 d. viršijo ribinę vertę ir siekė 118,60 % ribinės vertės dydžio.

Vidutinė paros sieros dioksido koncentracija siekė 10,72 %, o maksimalus 1 val. vidurkis siekė 4,40 % ribinės vertės dydžio; azoto dioksido 1 val. koncentracija aplinkos ore siekė 30,60 % nuo ribinės vertės dydžio; anglies monoksido 8 val. vidurkio koncentracija siekė 2,80 % nuo ribinės vertės dydžio; ozono 8 val. vidurkio koncentracija siekė 92,92 % nuo siektinos vertės dydžio, o maksimalus 1 val. vidurkio koncentracija siekė 63,89 % nuo informavimo ir 47,92 % nuo pavojaus slenksčių.

Remiantis, 2017 m. vidutinėmis metinėmis teršalų koncentracijomis Lietuvos miestų oro kokybės tyrimų stotyse⁴, Vilniaus Lazdynų oro kokybės tyrimų stotyje (LKS: 578075, 6061735) vidutinės metinės teršalų koncentracijos neviršijo normų: azoto oksidų vidutinė metinė koncentracija siekė $17,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$; kietųjų dalelių KD_{10} – $22,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$; sieros dioksido – $4,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$; azoto dioksido – $13,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$; ozono – $42,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Anglies monoksido vertė nenurodyta.

2020 metų rugpjūčio mėnesį atliktame tyrime buvo gautos tokios koncentracijos: kietųjų dalelių KD_{10} didžiausia vidutinė paros koncentracija – $59,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$, sieros dioksido didžiausia vidutinė paros – $13,40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, o SO_2 didžiausia 1 val. koncentracija – $15,40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, maksimali 1 valandos azoto dioksido – $61,20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, anglies monoksido maksimali 8 val. koncentracija – $0,280 \text{ mg}/\text{m}^3$, maksimali ozono 8 val. – $111,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, o didžiausia ozono 1 val. koncentracija – $115,00 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Mobilios laboratorijos duomenimis, 2020 m. rugpjūčio 7 - 21 d. vyravo pietryčių krypties vėjas, vidutinis vėjo greitis $1,0 \text{ m}/\text{s}$, o vidutinė oro temperatūra nagrinėjamu laikotarpiu buvo $20,25 \text{ }^\circ\text{C}$.

⁴ Prieiga internetiniame AAA puslapyje:
<http://oras.gamta.lt/files/2017_metines_fonines_konc_patiksl_koordinates.pdf>.